



Dokument s plenarne sjednice

B9-0169/2019

7.11.2019

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen u skladu s člankom 106. stavcima 2. i 3. Poslovnika

o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89788 (MON-89788-1), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D061871/04 – 2019/2857(RSP))

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

Nadležni zastupnici: Tilly Metz

Günther Sidl, Anja Hazekamp, Eleonora Evi, Sirpa Pietikäinen

Rezolucija Europskog parlamenta o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89788 (MON-89788-1), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D061871/04 – 2019/2857(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Nacrt provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89788 (MON-89788-1), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D061871/04),
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje¹, a posebno njezin članak 11. stavak 3. i članak 23. stavak 3.,
- uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 30. travnja 2019. i na kojem nije izneseno nikakvo mišljenje te glasovanje žalbenog odbora 5. lipnja 2019. na kojem također nije izneseno mišljenje,
- uzimajući u obzir članke 11. i 13. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije²,
- uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane usvojeno 2. srpnja 2008. i objavljeno 11. srpnja 2008.³,
- uzimajući u obzir mišljenje koje se odnosi na produljenje koje je Europska agencija za sigurnost hrane odobrila 17. listopada 2018. i koje je objavljeno 16. studenog 2018.⁴,
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama (GMO)⁵,

¹ SL L 268, 18.10.2003., str. 1.

² SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

³ Mišljenje Znanstvenog povjerenstva za genetski modificirane organizme o zahtjevu (referenca EFSA-GMO-NL-2006-36) za stavljanje na tržište genetski modificirane soje MON89788 otporne na glifosat za uporabu u hrani i hrani za životinje te uvoz i obradu, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003, koji je podnio Monsanto, EFSA Journal (2008) 758, str. 1. – 23. <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2008.758>

⁴ Znanstveno mišljenje o procjeni genetski modificirane soje MON 89788 za produljenje odobrenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-RX-011), EFSA Journal 2018;16(11):5468, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5468>

⁵ Parlament je u osmom sazivu donio 36 rezolucija u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama. Nadalje, u devetom je sazivu Parlament usvojio sljedeće rezolucije:

– Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MZHG0JG (SYN-000JG-2),

- uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. Poslovnika,
- uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane;
- A. budući da je Odlukom Komisije 2008/933/EZ⁶ odobreno stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje koja sadržava genetski modificiranu soju MON 89788 („soja MON 89788”), sastoji se ili je proizvedena od nje;
- B. budući da je nositelj odobrenja Monsanto Europe S.A./N.V. 20. studenog 2017., u ime poduzeća Monsanto Company, u skladu s člancima 11. i 23. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 podnio Komisiji zahtjev za produljenje tog odobrenja;
- C. budući da je Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) 17. listopada 2018. donijela pozitivno mišljenje⁷ u vezi s produljenjem tog odobrenja, koje je objavljeno 16. studenoga 2018.;
- D. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svoje odluke mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i druge legitimne čimbenike važne za predmet razmatranja;
- E. budući da je soja MON 89788 postala otporna na herbicide na bazi glifosata, budući da je soja MON 89788 uzgojena eksprimiranjem proteina CP4 EPSPS⁸ kako bi bila otporna na glifosat;

Nepostojanje ocjene za ostatke glifosata i metabolite

- F. budući da su brojne studije pokazale da je za genetski modificirane usjeve otporne na herbicide potrebno koristiti više tih herbicida, velikim dijelom zbog pojave korova otpornih na herbicide⁹; budući da se, kao posljedica navedenog, očekuje da će soja

sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0028).

– Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0029)

– Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0030).

⁶Odluka Komisije 2008/933/EZ od 4. prosinca 2008. o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON89788 (MON-89788-1), sastoje se ili su proizvedeni od nje, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (*SL L 333, 11.12.2008., str. 7.*)

⁷Znanstveno mišljenje o procjeni genetski modificirane soje MON 89788 za produljenje odobrenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-RX-011), EFSA Journal 2018;16(11):5468, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5468>

⁸Prvotno mišljenje EFSA-e, str. 1.

⁹Vidi, na primjer, Bonny S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” (Genetski modificirani usjevi i korovi otporni na herbicide i herbicidi: pregled i učinak), Environmental Management, siječanj 2016.;57(1), str. 31. – 48.,

MON 89788 biti izložena i višim i ponovljenim dozama glifosata, što bi moglo dovesti do većih količina njegovih ostataka pri žetvi;

- G. budući da na pitanja o karcinogenosti glifosata i dalje nema jasnog odgovora; budući da je EFSA u studenome 2015. zaključila da glifosat vjerojatno nije karcinogen, a Europska agencija za kemikalije (ECHA) u ožujku 2017. da nije potrebna nikakva klasifikacija; budući da je za razliku od njih Međunarodna agencija za istraživanje raka (IARC), agencija Svjetske zdravstvene organizacije specijalizirana za rak, 2015. godine glifosat smjestila u kategoriju tvari koje su vjerojatno karcinogene za čovjeka; budući da se u nizu najnovijih znanstvenih stručno revidiranih studija potvrđuje moguća karcinogenost glifosata¹⁰;
- H. budući da način na koji genetski modificirane biljke razgrađuju komplementarne herbicide, kao i sastav, a stoga i toksičnost proizvoda razgradnje (metaboliti), može ovisiti o samoj genetskoj modifikaciji¹¹; budući da prema podacima EFSA-e nisu dostupni toksikološki podaci koji bi opravdali provedbu procjene rizika za potrošače za nekoliko produkata razgradnje glifosata relevantnih za genetski modificirane usjeve otporne na glifosat¹²;

Nepostojanje maksimalnih razina ostataka i povezanih kontrola

- I. budući da bi se prema Uredbi (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća¹³, čiji je cilj osigurati visoku razinu zaštite potrošača, trebale odrediti posebne maksimalne razine ostataka (MRO) za hranu i hranu za životinje proizvedenu u trećim zemljama ako je zbog upotrebe pesticida razina ostataka različita od razine koja je rezultat poljoprivredne prakse u Uniji¹⁴; budući da je to doista slučaj s uvezenim genetski modificiranim usjevima otpornima na herbicide zbog povećanih količina herbicida koje se upotrebljavaju u usporedbi s usjevima koji nisu genetski modificirani;
- J. budući da prema reviziji EFSA-e iz 2018. o postojećim maksimalnim razinama ostataka za glifosat, dostupni podaci nisu bili dostatni za utvrđivanje maksimalnih razina ostataka i vrijednosti za procjenu rizika za glifosat u odnosu na niz genetski

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> i Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. - the first sixteen years” (Učinak genetski modificiranih usjeva na korištenje pesticida u SAD-u – prvih šesnaest godina), Environmental Sciences Europe, 28. rujna 2012., vol. 24(1)

<https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

¹⁰ Vidi, na primjer <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887>,

<https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278>,

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610> i

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/>

¹¹ To je i slučaj za glifosat, kako se navodi u EFSA-inoj reviziji postojećih maksimalnih razina ostataka glifosata u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, EFSA Journal 2018;16(5):5263, str. 12.,

<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5263>

¹² Zaključak EFSA-e o stručnom pregledu procjene rizika od pesticida s aktivnom tvari glifosatom, EFSA Journal, 2015.; 13(11):4302, str. 3. <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>

¹³ Uredba (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ (SL L 70, 16.3.2005., str. 1.).

¹⁴ Vidi uvodnu izjavu 26. Uredbe (EZ) br. 396/2005.

modificiranih usjeva, uključujući soju s izmjenom EPSPS-a¹⁵;

- K. budući da se smatra da ocjena za ostatke herbicida i njihove metabolite pronađene na genetski modificiranim biljkama nije u nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za genetski modificirane organizme te se stoga ne provodi u okviru postupka odobravanja GMO-a;
- L. budući da su nadležna tijela mnogih država članica izrazila zabrinutost zbog nedostatka analize ostataka herbicida na genetski modificiranim usjevima i s njima povezanih rizika za zdravlje u svojim primjedbama o procjeni rizika EFSA-e¹⁶;

Ostale napomene

- M. budući da su mnoge države članice izrazile zabrinutost zbog kvalitete plana praćenja stanja okoliša nakon stavljanja na tržište (PMEM), navodeći, među ostalim, da ne ispunjava u potpunosti ciljeve utvrđene u Prilogu VII. Direktivi br. 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ ili relevantne dodatne smjernice; Države članice također su općenito komentirale da je praćenje soje MON 89788 nedostavno, da ne pruža pouzdane podatke kojima bi se potkrijepio zaključak da uvoz i uporaba soje MON 89788 za sobom ne povlače štetne učinke na zdravlje ili okoliš te da ne omogućuje izvođenje zaključaka koji se odnose na sigurnost njezine uporabe u prehrani životinja ili ljudi¹⁸;
- N. budući da je EFSA, kao odgovor na primjedbe država članica, u više navrata izjavila da smatra da je potrebna daljnja rasprava između podnositelja zahtjeva i Komisije kao upravitelja rizika o praktičnoj provedbi PMEM-a za uvoz i preradu genetski modificiranih biljaka;
- O. budući da biotehnoška radna skupina pri francuskoj Agenciji za hranu, okoliš, zdravlje i sigurnost na radu (ANSES) navodi da ne može doći do zaključka u pogledu sigurnosti soje MON 89788 jer je revizija znanstvenih studija, koju je proveo podnositelj, objavljenih otkad je soja MON 89788 prvi put odobrena previše ograničavajuća;
- P. budući da je genetski modificirana soja, kada se uzgaja u zemljama poput Brazila i Argentine, ključni pokretač krčenja šuma velikih razmjera; budući da taj aspekt, kao ni obveze Unije u skladu s ciljevima UN-a za održivi razvoj, Pariškim klimatskim sporazumom i ostalim međunarodnim ciljevima u pogledu biološke raznolikosti, nije razmotren u okviru postupka odobravanja;

Nedemokratsko donošenje odluka

¹⁵ Obrazloženo mišljenje o EFSA-inoj reviziji postojećih maksimalnih razina ostataka glifosata u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, EFSA Journal 2018.; 16(5):5263, str. 4.
<https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5263>

¹⁶ Primjedbe država članica o soji MON 89788 dostupne su u bazi pitanja EFSA-e:
<http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?>

¹⁷ Direktiva 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/220/EEZ (SL L 106, 17.4.2001., str. 1.).

¹⁸ Primjedbe država članica o soji MON 89788 dostupne su u bazi pitanja EFSA-e:
<http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/login?>

- Q. budući da na glasovanju Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 koje je održano 30. travnja 2019. nije izneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje; budući da nakon glasovanja žalbenog odbora 5 lipnja 2019. ponovno nije doneseno nikakvo mišljenje;
- R. budući da Komisija uviđa problematičnost činjenice da i dalje donosi odluke o odobrenju GMO-a bez kvalificirane većine država članica, što je zapravo iznimka za odobrenja za proizvode u cjelini, ali je postala pravilo pri donošenju odluka o odobrenjima za genetski modificiranu hranu i hranu za životinje¹⁹; budući da je predsjednik Komisije tu praksu više puta ocijenio kao nedemokratsku²⁰;
- S. budući da je Europski parlament u osmom sazivu usvojio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da nije bilo kvalificirane većine država članica za odobravanje bilo kojeg od tih genetski modificiranih organizama; budući da Komisija, usprkos tomu što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos prigovorima Parlamenta i izostanku potpore država članica, i dalje odobrava genetski modificirane organizme;
- T. budući da nije potrebna promjena zakonodavstva da bi Komisija imala mogućnost ne odobravati genetski modificirane organizme ako se u okviru žalbenog odbora za to ne izjasni kvalificirana većina država članica²¹;
1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;
 2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenim u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća²², pružanje osnove za visoku razinu zaštite zdravlja i života ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;
 3. traži od Komisije da povuče svoj nacrt provedbene odluke;
 4. ponovno naglašava svoju predanost nastavku rada na prijedlogu Komisije o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011; poziva Vijeće da hitno nastavi svoj rad u vezi s tim

¹⁹ Vidi, primjerice, obrazloženje zakonodavnog prijedloga Komisije predstavljenog 22. travnja 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1829/2003 u pogledu mogućnosti država članica da ograniče ili zabrane uporabu genetski modificirane hrane i hrane za životinje na svojem državnom području i obrazloženje zakonodavnog prijedloga Komisije predstavljenog 14. veljače 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011.

²⁰ Vidi, primjerice, uvodnu izjavu s plenarne sjednice Europskog parlamenta uključenu u političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju (Strasbourg, 15. srpnja 2014.) ili govor o stanju Unije 2016. (Strasbourg, 14. rujna 2016.).

²¹ U skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 (članak 6. stavak 3.) Komisija „može”, ali ne mora dati odobrenje ako se u okviru žalbenog odbora za to ne izjasni kvalificirana većina država članica.

²² Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane, (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

prijedlogom Komisije;

5. poziva Komisiju da u međuvremenu prestane odobravati GMO-e ako države članice u okviru žalbenog odbora nisu dale mišljenje, bilo za uzgoj ili za uporabu u hrani i hrani za životinje, u skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 182/2011;
6. poziva Komisiju da ne odobrava genetski modificirane usjeve otporne na herbicide dok se zdravstveni rizici povezani s ostacima temeljito ne istraže na temelju pojedinačnih slučajeva, što zahtijeva potpunu ocjenu ostataka od prskanja genetski modificiranih usjeva komplementarnim herbicidima, njihovih metabolita i svih kombiniranih učinaka;
7. poziva Komisiju da u potpunosti integrira procjenu rizika primjene komplementarnih herbicida i njihovih ostataka u procjenu rizika genetski modificiranih biljaka otpornih na herbicide, bez obzira na to jesu li genetski modificirane biljke namijenjene uzgoju u Uniji ili uvozu u Uniju radi uporabe u hrani i hrani za životinje;
8. ponovno izražava zabrinutost zbog toga što velika ovisnost Unije o uvozu hrane za životinje u obliku soje uzrokuje krčenje šuma u trećim zemljama i podsjeća da se ciljevi održivog razvoja UN-a mogu postići samo ako lanci opskrbe postanu održivi i ako se uspostave sinergije među politikama²³;
9. poziva Komisiju da ne odobri uvoz genetski modificirane soje osim ako se ne može jasno dokazati da njezin uzgoj nije izravno ili neizravno pridonio krčenju šuma;
10. poziva Komisiju da s obvezama Unije koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški klimatski sporazum, Konvencija UN-a o biološkoj raznolikosti i ciljevi održivog razvoja UN-a, postupa kao s „odgovarajuć[im] odredb[ama] prava Unije” i/ili „legitimn[im] čimbeni[cima]” u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 te da im dodijeli važnost koju zaslužuju i izvješćuje o tome kako se o njima vodi računa u postupku donošenja odluka;
11. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

²³ Rezolucija Europskog parlamenta od 11. rujna 2018. o transparentnom i odgovornom upravljanju prirodnim resursima u zemljama u razvoju: šume (usvojeni tekstovi, P8_TA (2018)0333), stavak 67.